

Przegląd

RYS. PIOTR DANUSIEWICZ 1920.

Idą ochotnicy, dusza do nich rwie się.
Śpiewają o wojnie, o zielonym lesie...

Ach, niezapomniane pożegnania chwile.
Serce polki dzisiaj nie dla was, cywile!

HEJ, OSTRZYĆ MIECZE, ŚWIECIĆ BRONĀ!

Hej, ostrzyć szable, świecić broń —
 Na koń, na koń, na koń!
 O bracia! Hordy krwawych widm
 W opiłych, dzikich wrzasków rytm
 Za Wilnem już, za Grodnem, Lidą
 Tu do nas idą... idą... idą...
 Kirgizów czerń, chunchuzów plemię
 Ogniem i nożem ryje ziemię,
 Spada bestjalskich zwałem ciał
 By zetrzeć nas — na mia!

Hej, ostrzyć szable, świecić broń —
 Na koń, na koń, na koń!
 Ha, czyż bezsilnie patrzeć nam
 Aż bestja runie tu — od bram
 Kobiety odrze z czci, dziewczęta,
 Aż jęknie pod nią ziemia święta,
 Hańby, od Niemna aż za Wartę
 Rzucając piętno niezatarte,
 Co jak żałobny będzie śpiew
 Co pali twarz — jak krew?

Hej, ostrzyć szable, świecić broń —
 Na koń, na koń, na koń!
 W kim dusza polska — jak ptak stąd,
 Jak wicher, pogna w bój na front,
 Wydierać ziemię wrażej mocy,
 Zmęczonym druhom ku pomocy
 Swe mocne, świeże podać ramię,
 Podeprzeć tego, co się łamie
 Od tyłu dni bez tchu, bez snu
 Od tyłu dni — we krwi!

Hej, ostrzyć szable, świecić broń —
 Na koń, na koń, na koń!
 Nie czekać, aż potworny gość
 Kańczug nam wryje w kark po kość!
 Ostatnia bije już godzina:
 Śmierć, albo życie się zaczyna —
 W bagnietów ostrzach, w sztorcach kos
 Prowadź nas Bóg i dobry los
 Na front! Wolności bronić złotej!
 My — żołnierz z własnej swej ochoty

Gdy czart nam żądło w serce wpija —
 Idziemy w bój. — Jezus, Maryja!

W. ST. PŁOMIĘCZYK.

N O W Y Ł A D.

BAJKA.

Stary porządek padł.
 Bydłęta,
 poddaństwa zrzuciwszy pęta,
 nowy ogłosiły ład.
 Ład nowy, co się wyraża
 dyktaturą inwentarza.
 Pożegnawszy się z obórką,
 młody byczek, z kółkiem w nosie,
 galopem obiegł podwórko,
 a gdy łbem palnął w latarnię,
 ryknął: — Stało się!

Świnie gorliwie reformują grządki,
 chcąc nowoczesne utrwalić porządki.
 Kto jeno może, gnojem kala studnię,
 by nie nęciła jej czystość obłudnie.
 Wreszcie, wśród zwalonych drzew,
 legła obora i stajnia, i chlew.
 Gdy się już wszyscy dobrze spracowali,
 pyta Skop Osła: — Co dalej?

O! leży marnie.
 Precz wszystkie ludzkie wymysły,
 gdy więzy przysły.
 — Precz! — potwierdziła gromada.
 Nie myśląc wiele,
 z osłem na czele
 do ogrodu hurmem wpada
 i dalejże do roboty:
 łamie drzewa, słupy, płoty;
 tryumfu wydając kwiki,
 depce, klomby i trawniki...

— Jakto: co dalej?—Ano... hm... psia mać,
 co tera żreć?... gdzie spać?...
 — Głupstwo! — rzekł Osieł.—Tylko się zastanów
 co to za szczęście: niema śladu panów
 i świat możemy odbudować ślicznie,
 maksymalistycznie, odnowa.
 — Ale jak?... W tem już nasza głowa:
 ośla, barania, wołowa...

Maniufaktura 1920.

„Hej, który tam z was boi się bolszewików! Popatrzta. Nie takie one straszne, ino trza śmiało .za kark chwytać.”

ODEZWA BOLSZEWICKA.

Towarzyszy, polskie sąłaty!

My, proletarjat całej niedzielimej Rosji, obracamy się do was z wezwaniem, coby wy odfargnęli od siebie biało-amarantowe chorugwi Polszy burżuazyjnej, a podnieśli wysoko czerwony flak naszej sowdepskiej obszczyzny.

Nie wiercie kłamstwom najemnych pismaków, które oczerniają Rosję ludu pracującego.

Nam wierzcie!

U nas raj!

Mamy rząd robotniczo-włościański. On składa się z samych prawdziwych robotników i włościan — z drewnianej biedoty. Siedzą w nim takie korzenne muzyki, jak Trocki-Bronstein, Radek-Sobelsohn, Kamieniew-Rosenfeld, Zinowiew-Apfelbaum, Stieklów-Nachamkes, oraz robotniki: Litwinow - Finkelstein, Unszlicht i Joffe, a na czele stoi proletarjusz wszystkich krajów Lenin. Odkąd oni rządzą świętą Rosją, swoboda u nas taka, że towarzysze-kucharze mogą być naczelnikami szpitali, towarzysze-dentyści mają prawo budować mosty, towarzysze-krawcy bywają dyrektorami cukrowni, towarzyszy-pomywaczki zakładają gimnazja. I możesz, towarzyszu, nie umieć ani czytać, ani pisać, a jeśli zechcesz, tak ciebie zrobią choćby profesorem uniwersytetu.

W każdej gminie jest „kombied“ — czyli urząd, złożony z dawnych pastuchów, żebraków, głupich Janków, nieszczęśliwych alkoholików i pobytowych ofiar caratu. Tak one mogą całymi dniami po rowach do góry brzuchami leżeć, a gospodarze, co własne grunta mają i po burżujski od rana do nocy harują — muszą im wszystko znosić, karmić, odziewać, nawet własnej baby w potrzebie użyć. Taka to wolność dla biednego narodu. Bo co twoje, to moje, a co moje — też twoje, jeżeli ja nic nie mam. A kto ukrząć potrafi — kupować nic nie potrzebuje. Tak oszczędność przez to wielka i ludzie bogacą się. Miejsca także samo coraz więcej, bo i wolność umierania teraz u nas nieograniczona. Umrze kto — tak wedle porządku wszystko idzie, bo i trupy nawet w ogonkach na pochrony czekają. A własność prywatna burżujska wymazana — tak, że nawet trumny nikt swojej nie ma, tylko się nią do dołu przejedzie, a potem musi oddać następnemu.

Widzicie więc, towarzyszy, polskie sąłaty, że w Rosji sowdepskiej nie żyć, a umierać. Dlatego jeszcze raz was wzywamy: przechodźcie do naszej krasnej armji, bić się za naszą wspólną, niedzielimą Rosję bolszewicką.

Ura! Ura! Ura!

WYPRAWA TROCKIEGO DO WARSZAWY.

(PIEŚŃ DZIADOWSKA).

O rety, ludzie co się tera dzieje?
Śmia nam uragać sowdepskie złodzieje.
Co za cholera zbójów tutaj niesie?
Nie dajta-że się!

Gdy Rosję obrał Trocki do koszuli,
zbrakło na pasek chleba i cebuli —
więc do Warszawy ma ochotę silną:
bardzo mu pilno.

Zewsząd nań krzyczą: do Polski nas prowadź!
tam je urodzaj, będzie czem paskować!
Nie bardzo polak nawet się rozzłości,
bo lubi gości.

W Polsce narodu je natura taka:
prędzej usłucha gościa, niż rodaka.
Obcym wyniesie i chleba, i soli —
swoim warcholi.

Wszystko tam jurne, póki je Piłsudski,
wyzumiąły, lojalny i ludzki...
Lecz gdyby obcy za pysk wziął ich krótko,
siadą cichutko.

Gdy informacji takich ponazbierał
od wywiadowców pan Bronstein generał,
jedzie expresem — że je rycerz krewki —
wprost na Nalewki.

Lecz zanim jeszcze dojechał do Grodna,
mówią mu: Polska nie kłóci się, zgodna!
Ajwaj! w niej nagle jedność nastąpiła,
a to je siła.

Więc zaklął Trocki nieprzystojnie z ruska
i brodę rudą na swej gębie muska —
bowiem ostała wyprawa nagląca
jak on — bez końca.

Z E W S P O M N I E Ń L E G J O N O W Y C H.

Pluton X obsadził pozycję nad Nidą. Na we-
decie postawiono, między innymi, obyw. „Leszka”.
(Była to kobieta, malarka) Noc ciemna. Ciszka. Wtem
komendanta placówki, kaprała, budzi głośnie wołanie
o pomoc.

Kaprał zbliża się ku wołającemu żołnierzowi.
— Zahaltowałam kogoś — melduje obyw. Le-
szek — a ten stoi, nie odzywa się.
Kaprał spostrzega istotnie jakąś postać w ciem-
ności. Zbliża się ostrożnie.
— Stój! Kto idzie?
Nie otrzymując żadnej odpowiedzi, posuwa się
jeszcze kilka kroków i trafia na drzewo.
Od owej to nocy powtarzano sobie:

— Jak obywatel Leszek zahaltował drzewo, to
do dziś stoi.

— — — — —
W bataljonie Wyrwy-Furgalskiego kompanja
Narbutta pod Krzywopłotami leży w tyraljerce. Naraz
jeden z żołnierzy podbiega do Narbutta, trzymając
dłoń pod nosem.

— Obywatelu kompanijny, melduję posłusznie,
że kula obtarła mi nos...
Na to Narbutt z zimną krwią:
— Nie trzeba się smarkać w linji.

Z R O Z M Ó W T E L E F O N E R A.

— Telefoner, czy to prawda? Żonaty jesteś po-
dobno sześć lat, a masz już pięciorko dzieci.
— Mam.
— To ty musisz bardzo kochać żonę?
— Żonę?... Phi, takie kubyte, jak wszystkie.
— Więc chyba lubisz dzieci?
— Il... dżeczy... tylko kłopot.
— Więc jeżeli żony nie kochasz, dzieci nie lu-
bisz... Skąd się one biorą?
— Ja bardzo lubię te robote.

— Telefoner! co to ma znaczyć? Jaką nosisz
szarżę?

— Jestem kapralem, panie majorze.
— Kapralem, a nosisz na patkach trzy galony!..
Czy nie wiesz, że ci się należą tylko dwa?
— Ja wim, panie majorze, ale na wipadek
jakby mi jeden galon miał odpaść, to sobie na zapas
przyszyłem inny, bo w kieszeni mógłby się pognieść.

NIEZDAIŃY.

— Podales się już na ochotnika?
— Ach, chciałbym bardzo, ale nie mogę. Prze-
chodziłem w dzieciństwie bardzo ciężką chorobę...
— Doprawdy? Jaką?
— Koklusz.

DEWIZA.

Nie czas na pieśni i na puste słowa
Nie czas swe goić i obmywać blizny —
Iść i zwyciężyć! — oto prosta mowa —
Niech braknie laurów dla synów Ojczyzuy!
XAWERY GLINKA.

- Cóżes taki kontent?
- Ano wstąpiłem na ochotnika. Żle mi?
- Warjat. Ja tobym wolał, żeby bolszewiki przyszli.
- E?
- Ano, pewno. Zara tu raj będzie dla wszystkich klawiszników.

U S P R A W I E D L I W I Ę S I Ę.

Na ulicy Petersburga gwardzista spostrzega je-
mością, obutego w eleganckie lakierki.

— Stoj! — woła.

Zaczepony przystanął.

— Czego?

— Przyznaj się—bierze go na spytki przedsta-
iciel władzy sowieckiej—ty burżuj?...

— Ależ co znowu, towarzyszu! Taki sam jestem
proletariusz, jak i ty.

— Nie łzyj. Nie oszukasz. Skądbyś miał takie
obuwie?

— Ukradłem, towarzyszu.

— Aa!... ukradłeś, to co innego. Możesz iść
dalej.

C O M O W I Ł A Z I K ?

Żebyśta widzieli, moje państwo, jaka to niemiła rzecz ten huraganowy ogień!— To gorzej w głowie huczy, niż po czterech kwaterek okowity. Ale co!

Jak się człowiek napije, to tyle tylko, że mu czort we łbie koziołki fika. A tu wszystko ci fika i na wnątrzu i dokolusieńka. Drzewo nie drzewo, góra nie góra, chałupa, żeby nawet mrowana, to ci weźmie skakać, aż się pokruszy na piaseczek i niema jej. Nic się nie ostanie. Tu dopiero co dąb ogromny stojał—patrzysz—już go niema. Tu znowuj skała wielgaśna z ziemi sterczała, łupnie ją taki sakramencki pieron — to się na drobniuskie kamyki rozmiętoli i tyle z niej ostanie. Spojrzysz w niebo — kufer ci na łeb leci... Ino zdążysz głowę odchylić, żeby przypadkiem człowiekowi na nos nie spadł, a tu już kiele ciebie dół wyryło na dziesięć sążni, wszystko dokoła poszarpało, ziemię wywróciło korzeniami do góry... Patrzysz, co to się tak rucha?.. A to biedne krety, niebożątka, gmyrają się w piasku i do kretowin drogi naleść nie mogą.

Taka to ci cholera ten huraganowy ogień. Nie daj Boże!

Całe szczęście, że jeszcze tyła rozumu mi ostało, żeby się na takie nieprzyjemności nie narażać. Jak

ino miarkuję, że nam te ścierwa z przeciwka taki huragan szykują, to wezmę, póńde se gdzie na bok i z drugiej strony do nich

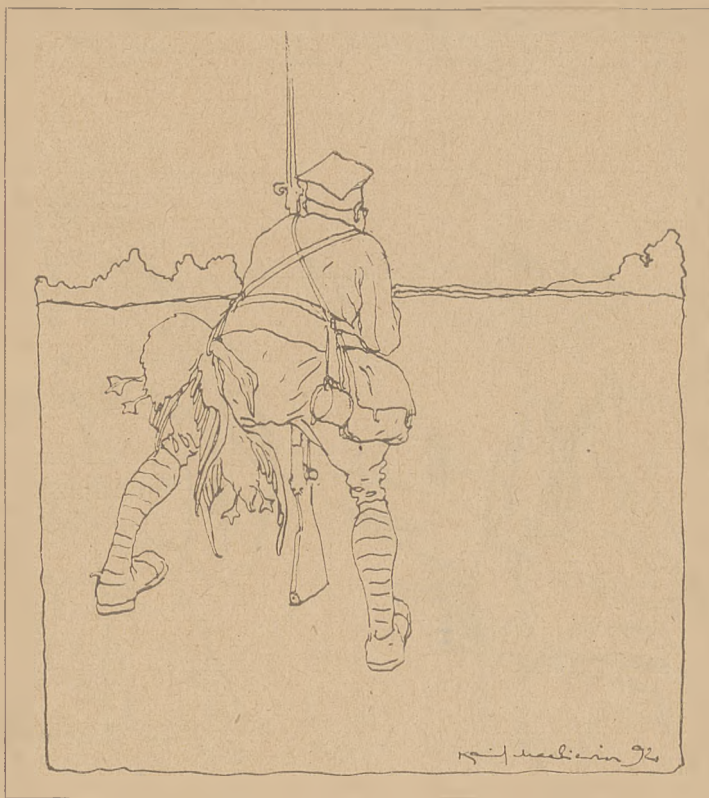
smale. Jakem wczoraj wziął szukać dogodnego miejsca, takem aż za jeich własne bolszewickie placówki zalaz. Ide se, a tu me raptem jakiś psubrat zaczepia. Byłby pewno krzywde zrobił, ino zem mu gębę kulą pokrwauił, więc humor stracił, rymnął na ziemię i prestał pyskować.

Szkoda człowieka. Żeby jeszcze chwile pozipał, byłbym go pewnikiem do niewoli wzion, a tak nie warto było gułdaja po piachu ciągać.

Takem się zmartwił, że już nie chciałem darmo do swoich wracać, więcem sobie we wsi choć dwie kaczychy na pociechę ustrzelił, żeby kapralowi gębę zatkać, jakby mi co nieprzyjemnie chciał powiedzieć, że to niby on żadnego łazikowania nie preteguje. Taki służbista ze starych legunów to zaw-

dy ma rozmaite zabombony. Ale Bóg z nim. Ja sam mu tego za złe nie mam, bo, prawde mówiąc, jucha śmiała i własnej skóry nie żałuje. Ino tego mu nie daruję, że nietylko kaczkę wzion, ale nawet nie podziękował; jeszcze kazał i tę drugą oddać, a mnie samego podał do raportu.

Taka to teraz wdzięczność na tem świecie.

K A S I A I E U R O P A .

Kasia aż do samej wojny pędziła żywot spokojny: że nie umiała niczego, zatem była do wszystkiego.

Ignac wystarczał dziewczynie jego kochała jedynie; popłakała trochę w sieni, kiedy go moskale „wzięni”, a następnego wieczora poznała w bramie Jegora.

Odtąd kolejno chłop w chłopka kochała Kasię cała Europa i z tej oto właśnie racji zna charakter wszystkich nacji,

a teraz dzieli się z nami takimi aforyzmami.

1) Moskal ci na imieniny kupi „tufli” trzy tuziny; przyhołubi swoją dunię, spije się i w gębę plunie.

2) Szwab ztarguje, pocałuje, pół kufelka załunduje, a zaś po... tym już bez względu zaprowadzi do urzędu.

3) Francuz, zawsze pełen szyku, gorący głównie w języku: choć gęba pełna słodyczy, dobrze swoje franki liczy.

4) Anglik pyta, gdy się czuli, o cenę pończoch, koszuli... Z wielkiego zaś podniecenia mówi o Armji Zbawienia.

5) Brat-czech zagra na gitarze, szklany brylant kupi w darze, gdzieś w kącie popieści troszkę i—ukradnie złotą broszkę.

* * *

Świat poznawszy, Kasia wraca dziś do swojego Ignaca. Lecz powiada dziewczę płocze, że w wojsku zeszczupłał trochę. (h.)

Ż O L N I E R S K A N I E D O L A.

— Co płacze ta Maciejowa
I co znaczą te lamenty?
— Bieda z Jóźkiem, Panie święty,
Nieszczęśliwa matki głowa!
Kiej w cywilnym żył se stanie,
Chłopak zdrów ci był jak ryba...
Pisze dziś że zamrze chyba
Wciąż choruje, święty Panie!
Oj, we wojsku bieda taka!
Coś ci go na wnętrzu strzyka,

Nie pomaga mu aptyka...
Bieda przyszła na chłopaka.
Czy w okopach, czyli w leże,
Wciąż w robocie są doktory:
Cięgiem jeno kwęka, chory...
Poco Józiek szedł w żołnierzel!
— Ciężką służbę bez wątpienia
Ma, gdy słabość mu się zdarza?
— Dyc jest w pułku za kucharza
I słabuje z przejedzenia.

FRANCESCO.

Oficer: Zuch jesteś, Telefoner. Wszyscy inni rekruci przewrócili się po pierwszym strzale, ty jeden stoisz. Co chcesz w nagrodę?

Rekrut: Inne spodnie, panie oficer.

N A S U R O W O.

Za straganem Marcinowa
W ręce chucha!
Bo też zima jest morowa.
Mróz psiajucha!
Lecz nie tylko ręce chciały
Tej ciepłości,
Inne członki też zgrabiały
Aż do kości!
A że nie jest w ciemną bita
Marcinowa,

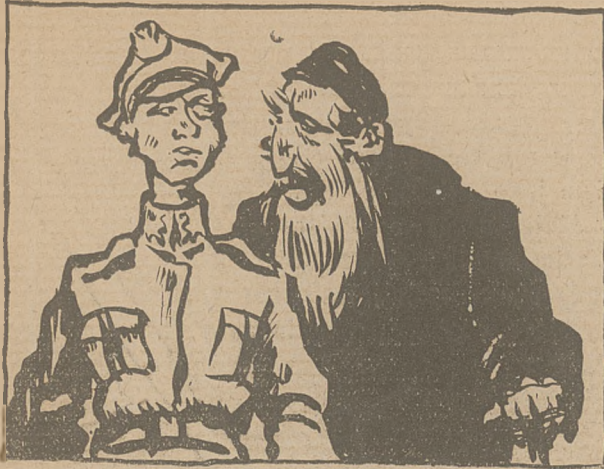
Garnek z żarem węgla chwyta,
pod się chowa.
— Widzi chłopak to szwiecki
od sąsiada,
unosi jej trochę kiecki
i powiada:
— Poco smażyć, poco prużyć,
Marcinowo?...
Ten specyjał może służyć
Na surowo.

Rufinek.

P O R Y W A J A C E H A S Ł O.

— Ciekawa rzecz, jakim sposobem bolszewicy zyskują zwolenników? Przecież ich gospodarka...
— Co znaczy gospodarka wobec porywającego hasła?

— Jakie to hasło?
— Padam panu, wspaniale!... Hasło, którym świat podbić mogą: „Towarzysze i towarzyszki wszystkich krajów, łączcie się!”.

Może do psiedania co, żotnierzu, macie?
Kupię pas, rebulber, nawet stare gacie.

— A kúpicie krowę? — pyta Łazik żyda.
— Czemu nie! I krowa także mi się psida.

— Dam ci ja namawiać do handlu Łazika!
Wprost do jankielowej obórki pomyka.

Jankielową krowę maluje na czarno
— Oj, chyba cię, żydzie, wciorności, ogarną.

Noc. W chałupie świeci łuczyna ogarek.
— Dajcie-no mi krowę, macie tysiãc marek.

Idzie do obory... Tu w krzyk: Aj waj mie!
Tak mnie nie oszukał nikt, jak długo żyję!